Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2026/1894

29.7.2026.

# KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2026/1894

**(2026. gada 27. jūlijs),**

**ar ko paredz ārkārtas finansiālo atbalstu lauksaimniekiem, kurus skārušas īpašas problēmas, kas Tuvo Austrumu krīzes dēļ ietekmē to ekonomisko dzīvotspēju**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 221. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Krīze Tuvajos Austrumos kopš 2026. gada 28. februāra un Hormuza šauruma slēgšanas izraisītie tirdzniecības plūsmu traucējumi negatīvi ietekmē lauksaimniekus, kas Savienībā lauksaimniecības produktus ražo zemkopības vai lopkopības nozarē.

(2) Pirmā problēma ir saistīta ar to, ka Savienībā ir pieaugušas mēslošanas līdzekļu iekšzemes cenas, kas 2024. gadā Savienības lauksaimniekiem veidoja 7,3 % no starpposma ražošanas resursiem.

(3) Jau pirms krīzes Tuvajos Austrumos pasaules mēslošanas līdzekļu tirgi saskārās ar piedāvājuma nepietiekamību un cenu svārstīgumu. Tuvajos Austrumos notiekošā krīze šo situāciju ir pasliktinājusi vēl vairāk, turklāt tā ir palielinājusi slāpekli un fosfātus saturošu mēslošanas līdzekļu ražošanas riskus, arī tāpēc, ka ir samazinājusies sašķidrinātās dabasgāzes ražošana, no kuras ir ļoti atkarīga slāpekli saturošu mēslošanas līdzekļu ražošana. Šo apstākļu dēļ mēslošanas līdzekļu cenas pasaulē un Savienības iekšējā tirgū ir strauji un negaidīti kāpušas, uzreiz un tieši ietekmējot mēslošanas līdzekļu cenas Savienībā. Straujais mēslošanas līdzekļu cenu pieaugums ietekmē 2026./2027. gada kultūraugu ražošanas ciklam nepieciešamo mēslošanas līdzekļu pieejamību un cenas pieņemamību.

(4) 2026. gada maijā slāpekli saturošu mēslošanas līdzekļu vidējās cenas salīdzinājumā ar 2026. gada februāri pieauga par orientējoši 30 % un bija aptuveni par 70 % augstākas nekā 2024. gada vidējais rādītājs, savukārt fosfātus saturošu mēslošanas līdzekļu cenas bija par 22 % augstākas nekā 2024. gada vidējais rādītājs.

(5) Mēslošanas līdzekļu izmaksu pieaugums ietekmē lauksaimnieku ekonomisko dzīvotspēju, un pastāv risks, ka tas ietekmēs mēslošanas līdzekļu izmantošanu un kultūraugu audzēšanas apjomus un kvalitāti Savienībā. Šis mēslošanas līdzekļu cenu pieaugums notiek laikā, kad lauksaimnieki pieņem svarīgus lēmumus par 2026./2027. gada lauksaimnieciskajām darbībām, piemēram, lēmumus par platību, kas jāapsēj, vai attiecīgajiem kultūraugu veidiem, plānoto mēslošanas intensitāti un saistīto agronomisko praksi. Paredzams, ka mēslošanas līdzekļu izmaksu pieaugums negatīvi ietekmēs lauksaimnieku 2027. gada ienākumus, jo mazāku saražoto apjomu dēļ samazināsies izlaide. 2027. gadā tas varētu arī negatīvi ietekmēt pārtikas pieejamību Savienībā.

(6) Otrā problēma ir saistīta ar to, ka lauku saimniecībās ir palielinājušās enerģijas izmaksas un jo īpaši lauksaimniecības tehnikā izmantotās degvielas izmaksas, kas 2024. gadā Savienības lauksaimniekiem veidoja 8 % no kopējiem starpposma ražošanas resursiem.

(7) Pašreizējā krīze Tuvajos Austrumos un jo īpaši Hormuza šauruma slēgšana ir būtiski ietekmējusi energoproduktu pārvadājumus un arī traucējusi to ražošanu. Šie apstākļi ir izraisījuši galveno energoproduktu piegādes ķēdes traucējumus, un tas galvenokārt attiecas uz naftu un sašķidrināto dabasgāzi, kas iegūta Persijas līča ražotājvalstīs. Energoproduktu globālo cenu svārstības ir pastiprinājušās, visvairāk ietekmējot degvielas un dīzeļdegvielas cenas. Šīs svārstības jau atspoguļojas Savienības enerģijas tirgos, radot papildu ekonomiskas problēmas lauksaimniekiem.

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj.

(8) Un tas nozīmē, ka mēslošanas līdzekļu un enerģijas izmaksu daļa lauku saimniecību pārskatos 2026. gadā ievērojami palielināsies. Visvairāk tiek skartas lauku saimniecības, kas specializējas laukaugu audzēšanā, jo mēslošanas līdzekļu un degvielas izmaksu daļa pret kopējām resursu izmaksām šajās saimniecībās ir ievērojami liela. Tomēr mēslošanas līdzekļu un energoproduktu cenu pieaugums ražošanas procesu būtiski ietekmē visu veidu saimniecībās.

(9) Tajā pašā laikā daudzu lauksaimniecības produktu, jo īpaši laukaugu, piemēram, graudaugu, cenas turpina būt stabilas, un tas savukārt pasliktina attiecību starp resursu izmaksām un cenām, ko lauksaimnieki saņem par saviem lauksaimniecības produktiem.

(10) Arvien augstākas resursu izmaksas, ko nosaka pašreizējā krīze Tuvajos Austrumos un tās neparedzamā attīstība, var lauksaimniekiem radīt likviditātes problēmas un apdraudēt to ekonomisko dzīvotspēju. Pat ja tuvākajā nākotnē krīze Tuvajos Austrumos tiktu atrisināta, tās ietekme uz globālajām ražošanas resursu cenām arī turpmākajos mēnešos, visticamāk, saglabāsies, turpinot ietekmēt lauksaimniekus.

(11) Lai gan tirgiem ir pakāpeniski jāpielāgojas jauniem apstākļiem, lauksaimniekiem ir vajadzīgs atbalsts, jo resursu izmaksas pieaug līdz neilgtspējīgam līmenim. Tāpēc, lai palīdzētu risināt šo resursu izmaksu pieauguma problēmu un nepieļautu to lauksaimnieku ekonomiskā stāvokļa turpmāku pasliktināšanos, kurus krīze Tuvajos Austrumos skārusi visvairāk, būtu jāpieņem ārkārtas pasākums.

(12) Minētās grūtības ir uzskatāmas par īpašām problēmām Regulas (ES) Nr. 1308/2013 221. panta nozīmē. Saskaņā ar 221. pantu noteiktos pasākumus Komisija pieņem tikai tad, ja vajadzīgos ārkārtas pasākumus nav iespējams pieņemt saskaņā ar 219. vai 220. pantu. Minētās grūtības patiešām nevar atrisināt ar pasākumiem, ko veic saskaņā ar minētās regulas 219. vai 220. pantu. Šī situācija nav īpaši saistīta ar kādu pastāvošu, konkrētu lauksaimniecības tirgus iztraucējumu vai ar konkrētiem šāda tirgus iztraucējuma draudiem. Tā nav arī saistīta ar dzīvnieku slimību izplatības apkarošanas pasākumiem vai ar patērētāju uzticības zaudēšanu sabiedrības, dzīvnieku vai augu veselības risku dēļ.

(13) Dalībvalstīm piešķiramas summas būtu jānosaka, ņemot vērā dalībvalstu attiecīgo īpatsvaru Savienības lauksaimniecības nozarē un pamatojoties uz neto maksimālajiem apjomiem, kas tiešajiem maksājumiem noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/2115 ([2]) V pielikumā, un tādām faktiskajām izmaksām, kas radušās lauksaimniekiem, kuri iegādājas attiecīgos resursus, mēslošanas līdzekļus un enerģiju, jo īpaši degvielu, un kas balstās uz vidējiem valsts izdevumiem, kurus valstu iestādes paziņojušas savos ekonomikas gada pārskatos par lauksaimniecību.

(14) Dalībvalstīm šis ārkārtas finansiālais atbalsts būtu jāsadala, izmantojot visiedarbīgākos kanālus, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemts vērā attiecīgo lauksaimnieku ekonomisko grūtību apmērs. Tām būtu jānodrošina, ka lauksaimnieki ir ārkārtas finansiālā atbalsta faktiskie labuma guvēji, un būtu jāizvairās no jebkādiem tirgus vai konkurences izkropļojumiem.

(15) Dalībvalstīm piešķirtās summas tikai daļēji risinātu ekonomiskās grūtības, ar kurām saskaras lauksaimnieki, tāpēc dalībvalstīm būtu jāatļauj lauksaimniekiem piešķirt papildu valsts atbalstu saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem nosacījumiem un termiņiem.

(16) Lai dalībvalstīm dotu rīcības brīvību ārkārtas finansiālo atbalstu sadalīt, ņemot vērā attiecīgo lauksaimnieku apstākļus, būtu jāatļauj šo atbalstu kumulēt ar citu atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, tomēr neizmaksājot lauksaimniekiem pārmērīgu kompensāciju.

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/2115 (2021. gada 2. decembris), ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj).

(17) Dalībvalstīm ir atļauts pieņemt valsts atbalsta pasākumus saskaņā ar Savienības valsts atbalsta noteikumiem, tādējādi radušos situāciju mēģinot risināt ar Tuvo Austrumu krīzes valsts atbalsta pagaidu regulējumu ("METSAF") ([3]), kas pieņemts 2026. gada 29. aprīlī un ir spēkā līdz 2026. gada 31. decembrim. Lai nepieļautu pārmērīgu kompensāciju, dalībvalstīm būtu jāņem vērā atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar *METSAF*, citiem valsts vai Savienības atbalsta instrumentiem vai privātām shēmām, kas paredzētas reaģēšanai uz attiecīgajiem ekonomiskajiem zaudējumiem.

(18) Ņemot vērā to, ka Savienības ārkārtas finansiālais atbalsts ir izteikts euro, vienotas un vienlaicīgas piemērošanas interesēs ir jānosaka tām dalībvalstīm piešķirtās summas konvertācijas datums, kuras nav pieņēmušas euro par savu valsts valūtu, kā tas ir Čehijas, Dānijas, Ungārijas, Polijas, Rumānijas un Zviedrijas gadījumā. Šajā regulā atbalsta pieteikumu iesniegšanas termiņš nav noteikts, tāpēc ir lietderīgi Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/127 ([4]) 30. panta 3. punkta vajadzībām par valūtas kursa noteicošo dienu attiecībā uz šajā regulā noteiktajām summām uzskatīt šīs regulas spēkā stāšanās dienu.

(19) Lai nodrošinātu šo ārkārtas pasākumu iedarbīgumu, labuma guvējiem ārkārtas finansiālais atbalsts būtu jāsaņem raiti. Turklāt būtu jānodrošina budžeta savlaicīga uzraudzība, kā arī pastāvīga sekošana līdzi lauksaimniecības rezerves izlietojumam un tā efektivitātei, lai šo rezervi padarītu maksimāli pieejamu un uzlabotu spēju nekavējoties reaģēt uz jaunām krīzēm. Tāpēc ir lietderīgi noteikt attiecināmības datumu, līdz kuram dalībvalstīm šis atbalsts jāizmaksā labuma guvējiem. Visi pēc šā datuma veiktie maksājumi būtu jāuzskata par tādiem, par kuriem nav tiesību uz Savienības finansējumu.

(20) Tāpēc izdevumi, kas dalībvalstīm radušies šo ārkārtas pasākumu dēļ, Savienībai būtu jāfinansē tikai tad, ja šādi izdevumi radušies līdz noteiktam attiecināmības datumam. Tāpēc šiem ārkārtas pasākumiem paredzētais atbalsts būtu jāizmaksā līdz 2027. gada 28. februārim.

(21) Pēc 2027. gada 28. februāra veiktie maksājumi par attiecināmiem nav jāuzskata nekādā gadījumā, tāpēc Deleģētās regulas (ES) 2022/127 5. panta 2. punkts, kas paredz pēc termiņa veikto mēneša maksājumu proporcionālu samazinājumu, nav jāpiemēro.

(22) Lai Komisija varētu uzraudzīt ar šo regulu ieviestā ārkārtas pasākuma efektivitāti, dalībvalstīm būtu jāpaziņo Komisijai detalizēta informācija par šīs regulas īstenošanu.

(23) Lauksaimnieku izmaksas par resursiem jau ir pieaugušas un prasa tūlītēju rīcību, lai efektīvi un iedarbīgi risinātu šo situāciju. Lai nodrošinātu to, ka lauksaimnieki saņem atbalstu iespējami drīz, būtu jādod dalībvalstīm iespēja šo regulu īstenot bez kavēšanās. Tādēļ šai regulai būtu jāstājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

(24) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Lauksaimniecības tirgu kopīgās organizācijas komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

*1. pants*

1. Savienības atbalsts, kura kopējā summa ir 540 000 000 EUR, dalībvalstīm ir pieejams, lai, ievērojot šajā regulā noteiktos nosacījumus, sniegtu ārkārtas finansiālo atbalstu lauksaimniekiem nozarēs, kas uzskaitītas Regulas (ES) Nr. 1308/2013 1. panta 2. punktā.

2. Dalībvalstis tām pieejamās summas, kas noteiktas pielikumā, izmanto pasākumiem, kuru mērķis ir visvairāk skartajās nozarēs vai par visvairāk skartajiem produktiem kompensēt ekonomiskos zaudējumus lauksaimniekiem, kurus visvairāk skārusi Tuvo Austrumu krīzes ietekme uz lauku saimniecību izmaksām, kas saistītas ar mēslošanas līdzekļu cenām, enerģijas cenām vai šiem abiem elementiem vienkopus.

([3]) Komisijas paziņojums "Tuvo Austrumu krīzes valsts atbalsta pagaidu regulējums" (OV C, C/2026/2593, 5.5.2026.; ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2593/oj).

([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/127 (2021. gada 7. decembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 papildina ar noteikumiem par maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumiem un euro izmantošanu (OV L 20, 31.1.2022., 95. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

3. Šā panta 2. punktā minētos pasākumus veic, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, kuros ņemti vērā ekonomiskie zaudējumi, kas skartajiem lauksaimniekiem radušies Tuvo Austrumu krīzes dēļ. No pasākumiem izrietošie maksājumi nerada nekādus tirgus vai konkurences izkropļojumus.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad lauksaimnieki nav Savienības atbalsta maksājumu tiešie labuma guvēji, Savienības atbalsta radītais ekonomiskais ieguvums tiek pilnībā nodots lauksaimniekiem.

5. Tiesības pretendēt uz Savienības atbalstu par dalībvalstu izdevumiem saistībā ar maksājumiem par 2. punktā minētajiem pasākumiem ir tikai tad, ja šie maksājumi veikti līdz 2027. gada 28. februārim.

6. Deleģētās regulas (ES) 2022/127 30. panta 3. punkta piemērošanas vajadzībām maiņas kursa noteicošā diena šīs regulas pielikumā noteiktajām summām ir šīs regulas spēkā stāšanās diena.

7. Saskaņā ar šo regulu veiktos pasākumus var kumulēt ar citu atbalstu, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

*2. pants*

Pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 1. panta 2. punktu, dalībvalstis var piešķirt papildu valsts atbalstu, nepārsniedzot 200 % no attiecīgās summas, kura katrai dalībvalstij ir noteikta pielikumā, un pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, ar noteikumu, ka izrietošie maksājumi nerada ne tirgus, ne konkurences izkropļojumus, ne pārmērīgu kompensāciju.

Papildu atbalstu dalībvalstis izmaksā līdz 2027. gada 31. maijam.

*3. pants*

Lai dalībvalstis, piešķirot Savienības un valsts atbalstu saskaņā ar šo regulu, neizmaksātu pārmērīgu kompensāciju, tās ņem vērā atbalstu, kas reaģēšanai uz attiecīgajiem ekonomiskajiem zaudējumiem piešķirts saskaņā ar citiem valsts vai Savienības atbalsta instrumentiem vai privātām shēmām.

*4. pants*

1. Dalībvalstis nekavējoties un vēlākais 2026. gada 30. septembrī Komisijai par 1. panta 2. punktā minētajiem pasākumiem paziņo šādu informāciju:

a) veicamo pasākumu aprakstu, tostarp paskaidrojumu par to, kā pasākumi atbilst 1. panta 2. punktam;

b) atbalsttiesīgo lauksaimniecības nozaru vai produktu noteikšanai izmantotos kritērijus;

c) atbalsta labuma guvēju un saistīto atbalsta summu noteikšanai izmantotos kritērijus;

d) metodes un pamatojumu atbalsta sadalei starp labuma guvējiem;

e) to pasākumu paredzēto ietekmi, kuru mērķis ir lauksaimniekiem kompensēt ekonomiskos zaudējumus;

f) darbības, kas veiktas, lai pārbaudītu, vai cerētā pasākumu ietekme ir panākta;

g) darbības, kas veiktas, lai novērstu konkurences traucējumus un izvairītos no pārmērīgas kompensācijas;

h) prognozi par Savienības izdevumu maksājumiem sadalījumā pa mēnešiem līdz 2027. gada 28. februārim;

i) saskaņā ar 2. pantu piešķirtā papildu atbalsta lielumu;

j) darbības, kas veiktas, lai pārbaudītu lauksaimnieku tiesības pretendēt uz atbalstu un aizsargātu Savienības finansiālās intereses.

2. Dalībvalstis vēlākais 2027. gada 31. jūlijā Komisijai paziņo:

a) kopējās summas, kas izmaksātas par katru pasākumu, attiecīgā gadījumā sadalījumā pa Savienības atbalsta summām un papildu valsts atbalsta summām;

b) cik un kādi labuma guvēji piedalījušies;

c) pasākuma iedarbīguma novērtējumu un jo īpaši kvantitatīvu un kvalitatīvu informāciju par to, kā un cik lielā mērā tas atbilst 1. panta 2. punkta prasībām.

*5. pants*

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2026. gada 27. jūlijā

*Komisijas vārdā –*
*priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

*PIELIKUMS*

**Dalībvalstīm pieejamās summas, kas minētas 1. panta 2. punktā**

| Dalībvalsts | EUR |
|---|---|
| Beļģija | 7 032 700 |
| Bulgārija | 11 615 100 |
| Čehija | 10 874 400 |
| Dānija | 10 428 900 |
| Vācija | 60 262 900 |
| Igaunija | 3 144 200 |
| Īrija | 15 381 900 |
| Grieķija | 20 796 200 |
| Spānija | 50 174 300 |
| Francija | 107 117 200 |
| Horvātija | 4 915 100 |
| Itālija | 45 599 200 |
| Kipra | 1 501 200 |
| Latvija | 5 502 800 |
| Lietuva | 9 788 000 |
| Luksemburga | 1 424 500 |
| Ungārija | 16 684 900 |
| Malta | 1 119 200 |
| Nīderlande | 14 895 200 |
| Austrija | 8 208 000 |
| Polija | 66 633 000 |
| Portugāle | 9 455 600 |
| Rumānija | 29 977 500 |
| Slovēnija | 2 712 200 |
| Slovākija | 6 577 200 |
| Somija | 8 782 600 |
| Zviedrija | 9 396 000 |